

Hver eru áhrif list- og verkgreina á andlega líðan grunnskólabarna

Okkur öllum vill líða vel í huga og líkama og eru margar leiðir til að ná fram slíku tilvistarástandi. Það er okkur eðlilegt að vilja njóta lífsins og reynum við að leita í alla þá krafta sem verða á okkar vegi til að lífga upp á sjálfsmynd okkar og sjálfsöryggi. Undan getinni ánægðu og vellíðan á rætur sínar að rekja til gríska heimspekingsins Platón sem einmitt skoðaði gildi og hvers væri að sækjast eftir í markmiði til að ná fram hamingju og sterkum siðferðis þroska einstaklingsins (Þorsteinn Hilmarsson, 2011). Margur hugsuðurinn og heimspekingurinn hefur komið í kjölfarið til að vekja okkur til umhugsunar um ánægju og sterkan siðferðislegan þroska. En hvað varðar menntun er bandaríski mennta heimspekingurinn, John Dewey búinn að hugleiða hvað mest um reynslu mannsins og gerði greinarmun á milli jákvæðra og neikvæðra reynslu með tillit til kennsluaðferða og aga. Dewey vill meina að einstaklingurinn sjálfur þarf að vera meðvitaður um eigin stjórn og hvernig það æxlast út frá hans upplifun í tengingu við jákvæða og neikvæða reynslu. Hann gaf listum örlítinn gaum og hvernig það myndi þróa tilhneigingu fyrir áhrifum og mótun ímyndunarafslsins (Dewey, 1934; Dewey, 2000).

En sá sem veiti þessu viðleitni að mestu var ítalski listafræðingurinn, Corrado Ricci sem vakti athygli á níunda áratug 19 aldarinnar og talaði um listræn gildi með tillit til tjáningu barna og skilgreindi fyrstu barnalist. Hann bætti við að frjáls tjáning gerir börnum kleift að mæta eigin væntingum og þörfum og aðstoðar þau til að ná betri tengingu við umheiminn (Anning, 2004).

Rannsóknarspurning

En skyldi listin hafa áhrif á líðan barna? Samkvæmt „Áhrif list- og verkgreina á andlega líðan grunnskólabarna“ sem er eigindleg rannsókn eftir Reneta Agnes Edwardsdóttur þar sem hún tekur viðtöl við grunnskólakennara sem kenna nemendum með náms- og hegðunarerfiðleika list- og verkgreinar. En rannsóknaröflunin var beitt með hálfopnum spurningum.

Niðurstöður

Niðurstöður sýna að kennara voru sammála um að skapandi skólastarf hefur góð áhrif á andlega líðan nemenda. Samkvæmt þeim getur fjölbreytt listnám aukið gleði, áhuga og

virgni nemenda. Í þessu sambandi gæti listnám einnig talist gagnleg leið til að efla sjálfsvitund og tjáningarhæfni þeirra og stuðlað að jákvæðri hugsun þeirra.

Viðmælendur rannsóknarinnar benda á mikilvægi þess að bregðast við erfiðleikum nemenda strax við upphafi skólagöngu þeirra, laga kennsluaðferðir að þörfum þeirra og bæta líðan þeirra. Áberandi var hversu margir kennara bentu á þörfina á auknu tímamagni fyrir listkennslu sem gæti eflt vellíðan nemenda og stuðlað að jákvæðu viðhorfi þeirra til tilverunnar. Þar sem þessi stuðningur við nemendur með hegðunarvandamál geta einnig verið hjálplegir til að efla félagsleg tengsl þeirra við samnemendur sína.

Helstu niðurstöður rannsóknarinnar sýna að kennararnir voru sannfærðir um að skapandi skólastarf getur bætt andlega líðan nemenda. Frjóar hugmyndir nemenda gáfu kennurunum tilefni til að sjá náms- og þroskaferli nemendanna í nýju ljósi. Hins vegar er undirstaða þessa að kennarar þrói kennsluaðferðir sem henta þörfum ólíkra nemenda og fari sjálfstæðar leiðir í kennslunni. Miðað við reynslu og skoðanir viðmælenda rannsóknarinnar þurfa kennarar að vera óhræddir við að prófa nýjar aðferðir og fara út fyrir þægindaramma sinn.

List- og verkgreinakennsla og listmeðferð hentar öllum nemendum og getur eflt námsárangur þeirra (Malchiodi, 2012). Allir kennararnir voru sammála um að list- og verkgreinar geti hjálpað nemendum að læra í gegnum skapandi skólastarf. Ýmsir fræðimenn á uppeldisfræðisviði, þar má t.d. nefna Locke, Rousseau, Fröbel og Dewey, hafa fjallað um mikilvægi kennslunnar í verkgreinum til að stuðla að jafnvægi hugar og handar. Listir sameina hug, hjarta og hönd (Myhre, 2001). Hugsanlega fannst þátttakendum rannsóknarinnar að verkleg nálgun gæti þroskað nemendur á vitrænan og tilfinningalegan hátt og hjálpaði þeim að skoða og skilja sig sjálf og eigin sköpunarkraft. Miðað við þessar kenningar væri hægt að kenna börnum ákveðin vinnubrögð og samskipti í gegnum verklega framkvæmd og hjálpaði þeim að öðlast metnað til að standa sig í námi.

Viðmælendur nýttu persónulega nálgun til að skapa afslappað andrúmsloft í kennslustofunni og öðlast traust nemenda. Markmið þeirra var að ná til nemenda, vekja áhuga þeirra og efla þá sem einstaklinga. Þeir notuðu vinnubrögð sem hentuðu hverjum og einum nemenda. Kennsluaðferðir þeirra studdu við sjálfskoðun nemenda og elfdu sjálfstraust þeirra og vellíðan

Heimildir

Anning, A. og Ring, K. (2004). *Making Sense of Children's Drawings*. Maidenhead: Open University Press.

Dewey, J. (1934). *Art as Experience*. New York : Minton, Balch og company.

Dewey, J. (2000). *Reynsla og menntun*. Þýðing: Gunnar Ragnarsson. Reykjavík: Rannsóknarstofnun Kennaraháskóla Íslands.

Malchiodi, C. A. (2012). *Art therapy and the brain. Handbook of ArtTherapy*. New York: Guilford Press.

Myhre, R. (2001). *Stefnur og straumar í uppeldissögu (Bjarni Bjarnason þýddi)*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun Kennaraháskóla Íslands.

Reneta Agnes Edwardsdóttir. (2014). Áhrif list- og verkgreina á andlegan líðan grunnskólabarna. Sótt af <https://skemman.is/bitstream/1946/18916/1/Renatalokahandrit2014.pdf>

Þorsteinn Hilmarsson (ristj. (2011). *Siðfræði Níkomakkosar/Aristoteles ; íslensk þýðing Svavars Hrafns Svavarssonar*. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.